

Aanbiedingsbrief

Aan: De leden van de raad van de gemeente CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Datum: 18 november 2022

Betreft: Aanbiedingsbrief Najaarsnota 2022

Geachte dames en heren,

Hierbij bieden wij u ter vaststelling de Najaarsnota 2022 aan.

Net als bij de Begroting 2023 hebben de gebeurtenissen in de Oekraïne, de stijgende energiekosten en de hoge inflatie invloed op de Najaarsnota 2022. De inflatiecijfers over 2022 zijn fors, wat terug te zien is in de gemeentelijke financiën. Aanbestedingen (schoonmaak, beveiliging, onderhoud van panden) vallen duurder uit net als bouwprojecten, projecten in de openbare ruimte en energiekosten. Met gevolgen voor diverse betrokken partijen: huurders, maatschappelijke instellingen, verbonden partijen.

Na het zomerreces is het nieuwe college met groot enthousiasme van start gegaan met het coalitieakkoord 'Voor vandaag en morgen' als leidraad. Een akkoord dat we momenteel uitwerken in een concreet Capels werkprogramma waarin de uitdagingen voor de komende jaren worden beschreven inclusief de manier waarop we deze uitdagingen te lijf gaan.

Een belangrijke uitdaging is de krapte op de arbeidsmarkt. Het blijft nog wel even lastig om nieuwe collega's te werven en bestaande te behouden. Goede medewerkers hebben veel keuzes en mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Wij merken dat de brede dienstverlening, zowel bij onszelf als onze maatschappelijke partners steeds verder onder druk komt te staan. Dit komt niet alleen door de krapte op de arbeidsmarkt, maar zeker ook door taken die wij als gemeente naar ons toe krijgen vanuit het rijk. Het gaat hier bijvoorbeeld om de opvang van vluchtelingen en de uitkeringen van de energietoeslag. Deze krapte is ook zichtbaar in deze najaarsnota, waarin wij constateren dat een deel van de doelen die wij voor ogen hadden voor 2022 niet in 2022 gerealiseerd worden. Uiteraard doen wij er alles aan om deze doelen wel in het komende jaar te realiseren, maar is de realisatie van deze ambitie ook afhankelijk van de uitdagingen waar wij met elkaar voor aan de lat staan.

Door de hoge inflatie staat de financiële bestaanszekerheid van Capellenaren onder druk. Dat heeft op dit moment onze volle aandacht en wij proberen de Capellenaren, waar mogelijk, zo goed mogelijk te ondersteunen. Daarbij gaat het ons niet alleen om de inwoners, maar ook om onze maatschappelijke partners en ondernemers. Gelijktijdig met deze najaarsnota bieden wij u, in lijn met onze toezegging, een raadsvoorstel aan waarin wij u in kennis stellen van enkele maatregelen die wij nemen in 2022. Ook stellen wij u een aantal maatregelen voor die wij in de eerste helft van 2023 willen nemen. Wij verwachten u begin 2023 een afwegingskader voor te leggen waarbinnen wij als college aanvullend kunnen handelen.

1. Beleidsinhoudelijke verantwoording 2022

Hieronder geven wij enkele belangrijke beleidsinhoudelijk punten weer.

Fysiek domein

Het programma mobiliteit is volop in uitvoering. De BO-Mirt is de fase van uitwerking ingegaan waarmee de doorstroming op het hoofdwegennet en daarmee de bereikbaarheid van Capelle wordt verbeterd. Voor de fiets wordt gewerkt aan verschillende projecten om de bestaande fietspaden te laten aansluiten bij de eisen van deze tijd, verhogen comfort, veiligheid en ruimte op het fietspad. We zijn gestart met de pilot van de deelscooters om de mobiliteit van Capellenaren te vergroten. We houden de ontwikkelingen goed in de gaten om daar waar nodig tijdig bij te kunnen sturen.

Bouwen en wonen

Wij zijn gestart met de voorbereidingen voor het in 2023 vast te stellen geactualiseerde Programma Wonen. Hiervoor zijn twee onderzoeken uitgezet: een onderzoek naar de woonwensen van jongeren

en een onderzoek naar de vraag naar alternatieve woonvormen. Ook vinden er bijeenkomsten met betrokken stakeholders plaats om input op te halen voor het nieuwe programma Wonen. De komende tijd zal de gemeenteraad belangrijke besluiten nemen over Rivium District. Met als doel dat we vanaf 2025 daadwerkelijk kunnen bouwen. Om dat te realiseren wordt aan u de komende 18 maanden veel zaken zoals bijvoorbeeld de samenwerkingsovereenkomsten, de MER, totaalcompositie en het bestemmingsplan/omgevingsplan voorgelegd. De bouwmarkt staat onder flinke druk. Hogere materiaalprijzen, oplopende inflatie en stijgende rente zorgt ervoor dat de verkoop van woningen wat stagneert. Tegelijk zien we nog voldoende marktinitiatieven vanuit de markt onze kant op komen.

Sociaal domein

Door de hoge inflatie staat de financiële bestaanszekerheid van Capellenaren onder druk. Een gemeentelijk kernteam is hiermee, in samenspraak met diverse maatschappelijke partners, aan de slag en zorgt voor de coördinatie van de verschillende onderdelen en reeds ingezette activiteiten. Dit gebeurt aan de hand van de pijlers Huishoudens, Organisaties en instellingen en Ondernemers. We zetten in op een combinatie van financiële (lokaal en landelijk) en sociale maatregelen. Wij zetten in op het verminderen van energiearmoede door Capellenaren gericht te helpen met het verlagen van de energierekening en tegelijkertijd te verduurzamen. Zoals afgesproken neemt u in de decemberraad een besluit over de (mogelijke) maatregelen in het kader van de financiële bestaanszekerheid.

De opgave vanuit de Hervormingsagenda Jeugd -betere jeugdzorg en een houdbaar stelsel- pakken wij regionaal en lokaal projectmatig op. Via verschillende sporen werken wij aan verbeteringen en kostenbeheersing. De Hervormingsagenda gaat gepaard met een taakstelling voor de gemeenten. Wij hebben vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond bij het Rijk het signaal afgegeven dat wij twijfels hebben bij de (volledige) haalbaarheid van de taakstelling omdat deze niet synchroon loopt met de snelheid waarmee maatregelen daadwerkelijk effect kunnen hebben.

Wij hebben in 2022 lagere uitgaven op de Wmo-dienst huishoudelijke ondersteuning. Dit komt onder andere doordat zorgaanbieders te maken hebben met een personeelstekort. Hierdoor kan het langer duren voordat de huishoudelijke ondersteuning kan starten bij nieuwe cliënten. Wij gaan ervan uit dat dit op termijn wordt opgelost.

Met ons Onderwijskansenbeleid en vanuit het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) investeren wij fors in goede huisvesting van scholen en de onderwijskansen van Capelse kinderen en jongeren. De samenwerking met de schoolbesturen vinden wij belangrijk. Bij het maken van het nieuwe Onderwijskansenbeleid 2023-2026 en de uitvoering van de verschillende onderwijshuisvestingsprojecten trekken wij dan ook gezamenlijk op.

Door de crisis in Oekraïne, zijn veel mensen uit dat land gevlucht naar Nederland. Ook in Capelle worden zij opgevangen, zowel bij gastgezinnen als in een grootschalige opvang in het Rivium. Welzijn Capelle verzorgt ondersteuning. Basisbehoeften als onderwijs, medische zorg en dergelijke zijn geregeld in Capelle.

Economie

Naast de campagne Wees loyaal, koop lokaal en de verduurzaming van onze bedrijventerreinen, houden we de vinger aan de pols voor de gevolgen van de gestegen energielasten voor ondernemers. In eerste instantie kijken we daarbij naar de steunmaatregelen van het rijk, zodat wij onze ondernemers daar zo goed mogelijk over kunnen informeren. Als deze maatregelen bekend zijn kan gekeken worden of er nog aanvullende steun vanuit de gemeente – op welke manier dan ook – gegeven kan worden.

Doelenboom

In de bijlage 'Niet gewijzigde prestaties doelenboom t.o.v. Voorjaarsnota 2022' staan de prestaties die in de Voorjaarsnota 2022 al op groen (gerealiseerd) of rood (niet gerealiseerd en worden niet gerealiseerd) zijn gezet. In de onderstaande tabel staan de overige prestaties uit deze Najaarsnota 2022 afgezet tegen de Voorjaarsnota 2022. Voor een verdere inhoudelijke toelichting van deze en de andere prestaties verwijzen wij naar de desbetreffende programma's.

In 2022 zijn tot het 3e kwartaal 11 prestaties (activiteiten/maatregelen/wat hebben we gedaan) voltooid (groen) en zijn 17 prestaties going concern (grijs). Er zijn 33 prestaties oranje gelabeld wat betekent dat wij deze prestaties niet in 2022 afronden, maar afronden in 2023 of later. 1 prestatie hebben wij niet uitgevoerd en gaan wij ook niet meer uitvoeren (rood).

Programma	Wat hebben we gedaan?	VJN22	NJN22
0	Uitvoeren visie burgerparticipatie		
2	Aanbrengen I-VRI's		
2	Actualiseren wegcategoriseringsplan		
2	Mogelijk maken personenvervoer in de vorm van eenwaterbus		
2	Opschalen ParkShuttle		
2	Opstellen programma Buitenruimte		
2	Uitwerken parkeerbeleid		
2	Uitwerking beleid voor deelmobiliteit		
2	Uitwerking verkeersveiligheidsaanpak		
2	Investerings langzaam verkeer (fiets en voetgangers)		
2	Metten = Weten		
2	Verbeteren doorstroming Algeracorridor		
3	Gebiedsinrichtingsplan Capelle West		
3	KVO Capelle West		
3	Next Economy Bedrijventerreinen		
3	Kennissessie circulaire economie		
4	Onderwijshuisvesting		
4	Aanpak laaggeletterdheid		
4	Onderwijskansenbeleid		
4	Lokale Educatieve Agenda (LEA)		
5A	Uitvoeren Lokaal Sportakkoord		
5A	Waardering sociale woningbouw		
5B	Rivier als getijdenpark		
5B	Kwaliteitsimpuls buitenruimte		
6A	Sociale basisinfrastructuur		
6A	Investeren in de sociale en emotionele vaardigheden vankinderen en jongeren		
6A	Ontwikkeling KinderLab in Oostgaarde		
6A	Kansrijke Start (Gezondheid in de eerste 1000 dagen)		
6A	Versterken gezond seksueel gedrag en gezonde leefstijl		
6B	Verstevigen integrale aanpak		
6B	Voorlichting, educatie, vroegsignalering en ondersteuning		
6B	Extra inzet van de FIP-methode (Frequent Intensief enPersoonlijk) en op opleidingen en/ of beheersing van de Nederlandsetaal		
6C	Langer thuis en Wonen op Maat		
6D	Organiseren jeugdhulp binnen Capelle en waar nodigregionale inkoop van specialistische hulp		
7	Inzetten op leefstijl en het verkleinen vangezondheidsverschillen		
7	Verminderen restafval		
7	Actieplan Circulair Capelle		
7	Verkenning warmtenet Florabuurt en omgeving		
7	Verkenning warmtenet Rivium		
7	Stimuleren zonnepanelen		
7	Zonnepanelen op gemeentelijke panden		
7	Programma duurzaamheid		
7	Actieplan Omgevingslawaaï 2023		
7	Geluidsisolerende gevelmaatregelen		
7	Laadpalen		
8	Opstellen ruimtelijk kader hoogbouw		
8	Opstellen ruimtelijk kader verdichtingszones		
8	Opstellen toolboxen		
8	Opstellen ruimtelijke onderlegger omgevingskwaliteit		
8	Inrichten van het nieuwe digitale Omgevingsloket (DSO)		
8	Omgevingswetproof		
8	Opstellen ROADMAP Capelle Omgevingswetproof 2022-2029		
8	Vaststellen verordening fysieke leefomgeving Capelle		
8	Revitaliseren van de kwetsbare woningvoorraad met Havensteder		

Stand VJN 2022	Stand NJN 2022
50	17
7	11
4	33
1	1

2. Financieel perspectief 2022 - 2030

De onderstaande tabel laat de financiële resultaten zien: het saldo van baten en lasten.

	Begroting en meerjarenbegroting								
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Eindstand Begroting 2023/ VJN 2022	V1.901	V3.154	V13.316	V15.617	V3.591	V2.052	V742	N618	N2.101
Besluitvorming Begroting 2023:									
- Amendement "Geen eenmalige compensatie zonder effect"		V4.610							
- Amendement "Wees loyaal, maar budgetteer niet te royaal"			V50	V50	V50	V50	V50	V50	V50
Beginstand Najaarsnota 2022	V1.901	V7.764	V13.366	V15.667	V3.641	V2.102	V792	N568	N2.051
Totaal wijzigingsvoorstellen in de Najaarsnota	V4.366	N1.038	N976	N1.782	V908	N4.527	N5.538	N6.334	N7.070
Eindstand Najaarsnota 2022	V6.267	V6.726	V12.390	V13.885	V4.549	N2.425	N4.746	N6.902	N9.121

Uit de tabel blijkt dat er vanaf 2027 een nadeel ontstaat in de exploitatie, waar dit bij de Begroting 2023 in 2029 het geval was. Een aantal wijzigingsvoorstellen heeft hier grote invloed op gehad, namelijk de verwerking van de septembercircularre 2022, de BUIG en de extra bijdragen voor onze partners in de jeugdhulp (CJG en GRJR). Deze wijzigingsvoorstellen zijn autonoom en hebben wij dus geen (directe) invloed op. Bij de Algemene Uitkering heeft het rijk ervoor gekozen om het zogenoemde ravijnjaar 2026 incidenteel deels te compenseren. Wettelijk gezien dient onze meerjarenraming op dit moment tot en met 2026 te lopen. Wij hanteren een langere termijn, tot en met 2030. Omdat het rijk ervoor heeft gekozen om nu alleen 2026 incidenteel te compenseren, ontstaat er op de Algemene Uitkering een fors nadeel vanaf 2027. Deze mutatie is reeds verwerkt bij de Begroting 2023. Vanaf 2027 is het jaarlijks verschil ten opzichte van 2025 voor de Algemene uitkering afgerond € 14 mln. Voor 2026 is het verschil afgerond € 9 mln. door de eerder genoemde gedeeltelijke incidentele compensatie. Of, en zo ja met hoeveel, we in latere jaren ook gecompenseerd gaan worden, is nu nog niet duidelijk. Hierover worden gesprekken gevoerd met het rijk.

Wijzigingsvoorstellen

De grootste financiële wijzigingen in deze najaarsnota (groter dan N/V 1.000 over de periode 2022-2030) geven wij hieronder weer, in volgorde van de programma indeling:

- 0.4 Algemene uitkering mei- en septembercircularre (V 1.778);
- 0.6 Rente (N 1.270);
- 2.3 Investering IBOR (V 3.244);
- 6B.2 Ondernemingsplan Promen 2023 (V 4.096);
- 6B.3 Inkomensdeel Participatiewet (BUIG) (N 21.137);
- 6B.7 Eenmalige tegemoetkoming energiekosten minima (energietoeslag) (N 1.393);
- 6C.2 Maatwerkvoorzieningen Wmo (V 1.564);

- 6C.3 Maatwerkdienstverlening (V 1.343);
- 6D.2 Stichting Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) (N 5.806);
- 6D.3 Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) (N 4.520).

3. Financiële kengetallen en EMU-saldo

Het exploitatieresultaat wat hierboven is toegelicht, is niet het enige middel om de financiële gezondheid van gemeenten te beoordelen. Er zijn bijvoorbeeld ook posten die niet meegenomen worden in dit saldo, maar wel tot feitelijke kosten leiden, zoals uitgaven in voorzieningen of investeringskredieten. Sinds een aantal jaar is het daarom voor gemeenten verplicht om financiële kengetallen te berekenen. Ook berekenen wij het EMU-saldo, wat een inschatting geeft van alle verwachte kasstromen: alle feitelijke inkomsten en uitgaven. In alle jaren is er een financieringsbehoefte is, waardoor er nieuwe leningen aangetrokken moeten worden.

Netto schuldquote

De Netto schuldquote, gecorrigeerd voor doorverstrekte leningen, laat de volgende ontwikkeling zien.

Netto schuldquote (gecorr.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
VJN 2022	34,1%	34,3%	47,9%	59,3%	71,1%	77,0%	84,7%	86,7%	92,6%
Begroting 2023		39,0%	48,7%	53,3%	66,3%	70,3%	77,0%	81,0%	90,0%
NJN 2022	25,5%	30,1%	43,0%	49,9%	61,0%	68,9%	79,7%	86,2%	99,0%

Solvabiliteit

De solvabiliteit, oftewel de verhouding “eigen vermogen / totaal vermogen”, ontwikkelt zich als volgt:

Solvabiliteit	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
VJN 2022	56,8%	58,3%	54,9%	51,6%	48,4%	46,7%	44,9%	44,4%	43,5%
Begroting 2023		54,4%	53,8%	54,3%	51,4%	50,3%	48,8%	47,8%	46,0%
NJN 2022	61,2%	59,0%	56,9%	56,2%	53,6%	51,2%	48,0%	45,8%	42,5%

De netto schuldquote en de solvabiliteit laten een redelijk vergelijkbaar beeld zien als bij de de Begroting 2023, maar eindigen wel iets slechter. Dat komt met name door de eerder aangehaalde autonome ontwikkelingen.

EMU-saldo

Het EMU-saldo ontwikkelt zich als volgt:

EMU-saldo	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
VJN 2022	-40.099	128	-24.034	-22.863	-25.878	-13.359	-15.440	-9.144	-7.998
Begroting 2023		-10.355	-17.214	-9.479	-25.056	-10.041	-13.710	-13.707	-16.298
NJN 2022	-21.277	-16.778	-22.732	-14.623	-22.389	-15.648	-22.262	-19.542	-23.507

Het EMU-saldo geeft een indicatie van de feitelijke geldstromen van de gemeente. Voor 2022 is een forse verlaging van het EMU-saldo zichtbaar. Dit komt doordat investeringen en budgetten deels doorgeschoven worden naar latere jaren. Over de gehele linie is er sprake van een verslechtering van +/- € 22 mln. bij deze najaarsnota. Hiervoor zijn verschillende oorzaken. De meest materiële mutatie in deze najaarsnota is het minder grote voordeel dat ontstaat op de BUIG voor +/- € 21 mln. Op deze autonome ontwikkeling hebben wij geen invloed. Een negatiever EMU-saldo heeft directe gevolgen voor de verwachte rentelasten in de begroting. In deze tijd, waarin de marktrenten zijn gestegen, brengt dit een risico met zich mee. Met de nu verwachte financieringsbehoefte is rekening gehouden in deze Najaarsnota. Wij willen graag in gesprek met uw auditcommissie over het totaal aan financieringsbehoefte, de daarmee gepaarde rentelasten en het risico op rentestijgingen.

Debt Service Coverage Ratio

De Debt Service Coverage Ratio ontwikkelt zich als volgt:

Debt Service Coverage Ratio	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
-----------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

VJN 2022	0,4	2,1	1,9	1,6	1,5	1,5	1,3	1,3	1,3
Begroting 2023		1,7	3,0	3,1	1,7	1,7	1,5	1,4	1,3
NJN 2022	2,3	1,6	3,1	3,0	1,8	1,3	1,1	0,9	0,8

De Debt Service Coverage Ratio (DSCR) geeft een beeld van de plek die rente en aflossingen innemen in de begroting. De DSCR wordt als volgt berekend: (resultaat + afschrijving en rente) / (rente + aflossingen). Wanneer rente of aflossingen een relatief groot deel van de kasstromen uitmaken, daalt deze waarde onder 1. Bij voorkeur is deze ratio boven de 1. Behalve in de jaren 2029 en 2030 voldoen wij aan deze norm.

Op basis van de uitkomsten van deze Najaarsnota 2022 in het saldo van baten en lasten en de verschillende ratio's concluderen wij dat er sprake is van een redelijk vergelijkbaar beeld als dat het geval was bij de Begroting 2023 voor wat betreft de eerste jaren. Voor de latere jaren ontstaat een verslechtering, met name ingegeven door de eerder aangehaalde Algemene Uitkering en de BUIG. Hierdoor ontstaat ook een tekort in saldo van baten en lasten vanaf 2027. De verschillende ratio's geven nog steeds een redelijk vergelijkbaar verloop, maar eindigen wel iets negatiever dan eerder verwacht bij de Begroting 2023. Met de nog verder uit te werken onderzoeksopdrachten en de mogelijkheid dat het rijk ook voor de jaren na 2026 zal compenseren in de Algemene Uitkering, zien wij kansen voor het teniet doen van deze begrote tekorten. Er is dus vanuit ons college wel zorg voor de jaren na 2026 waar wij graag met u over in gesprek gaan. Wij vinden het onze verantwoordelijkheid om u op termijn ook een sluitende meerjarenraming voor te leggen voor de jaren vanaf 2027.

4. Vervolprocedure

U behandelt de Najaarsnota 2022 op 6 en 7 december 2022 in de commissies en op 19 december 2022 in de raad. De Najaarsnota 2022 wordt na vaststelling in de gemeenteraad ter kennisname naar onze toezichthouder de provincie Zuid-Holland gestuurd.

5. Informatie en vragen

U kunt beleidsinhoudelijke en financieel-technische vragen stellen bij de afdeling Financiën via p&c@capelleaandenijssel.nl.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Capelle aan den IJssel,

De secretaris

De burgemeester

w.g.

w.g.

A.L. Duijmaer van Twist

mr. P. Oskam